

**Konserwacja
cymeliów
Wojewódzkiej
Biblioteki
Publicznej
w Opolu**

Zrealizowano ze środków Ministerstwa Kultury i

Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu:

„Dziedzictwo kulturowe”

Priorytet: „Wspieranie działań muzealnych”

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

20 listopada po konserwacji do biblioteki powróciły trzy cenne starodruki autorstwa: M. Azplicuety (1492-1586) –filozofa, teologa, prawnika, jednego z największych intelektualistów i autorytetów moralnych XVI wieku, L. Lossiusa (1508-1582) – mistrza w zakresie nauczania łacińskiej gramatyki katechetycznej oraz J. Lipsiusa (1547–1606) - humanisty i filologa klasycznego, przedstawiciela neostoicyzmu.

- ❖ Azplicuety, *Enchiridion sive Manuale Confessariorum*, dzieło wydane w 1593 było w bardzo złym stanie: z papierem zabrudzonym, mocno zażółconym, z zaciekami i skórzaną oprawą silnie zabrudzoną, z przetartym licem oraz rozdartymi krawędziami i narożnikami.
- ❖ Lossiusa, *Catechismus, hoc est christiannae doctrinae*, wydany w Lipsku w 1559 u Johanna Rhamby, starodruk posiadał blok książki zdeformowany, z papierem żółtym, z przebarwieniami, zaciekami i rdzawymi plamami. W złym stanie zachowała się także skórzana oprawa: poprzecinana, uszkodzona przez owady, z ledwo widocznym rysunkiem tłoczeń.
- ❖ Justusa Lipsiusa zbiór dzieł wydawanych w Antwerpii od 1610 do 1615 roku w Oficynie Plantiniana, zachował się w bardzo złym stanie. Ze starodruku wypadały mocno zagrzybione kartki, w dodatku papier był miękki i puszysty. Również pergaminowa oprawa była zdeformowana, silnie zabrudzona i posiadała naloty grzybowe.

Książki zostały zdezynfekowane, zdemontowane, papier poddano oczyszczeniu gumkami, a następnie umyto i odkwaszono w kąpielach wodnych. Po wzmocnieniu kartek metylocelulozą i bibułką japońską, wyprasowano je i uformowano w składki. Po digitalizacji starodruków, zgodnie z pierwotną techniką zszyto bloki książek. Konserwacji poddano też oprawy, które połączono z blokami druków. Każdy obiekt po konserwacji otrzymał ochronny futerał zabezpieczający przed światłem i mechanicznymi uszkodzeniami. Cały przebieg prac konserwatorskich został utrwalony w dokumentacji opisowo-fotograficznej. Starodruki po konserwacji udostępniane będą tylko do badań naukowych, natomiast dzięki ich digitalizacji i umieszczeniu w Opolskiej Bibliotece Cyfrowej, staną się ogólnie dostępne dla czytelników na całym świecie.

Lucas Lossius

**Catechismus, hoc est
christiannae doctrinae**

**Johannes Rhamba,
Lipsk 1559**

Przed konserwacją

Theodovius

... vita, tua sunt mea finera
... perij sceptru c. videre tu.
... ens tot vulnera / qua tu.
... portio parua tu.
... tua vita inclusa /
... morte /

Rom. 4.

Christus traditus est in mortem, propter peccata
nostra, & resurrexit propter iusti-
ficationem nostram.

1. Iohan. 1.

Sanguis Christi emundat nos ab omni peccato.

SVMMVLA CA-
TECHISMI PRO
PARVVLIS.

Quid es? Homo Christianus.

Cur Homo?

Quia animal sum, à Deo generatus, rationis &
sermonis particeps.

Cur Christianus?

Quia baptizatus sum in nomine Patris, Filij, &
Spiritus sancti, & in Christum Iesum filium Dei cre-
do, Deumq; per Christum inuoco.

Cur Deus te generauit hominem?

Vt Deum ex ipsius uerbo cognoscerem, inuoca-

A

rem

**W trakcie prac
konserwatorskich**

Po konserwacji

TILITER ac
 potest, Optimi pu
 lescentes, quare
 cum sit spiritus c
 tio ad imaginem I
 tus excellenti puri
 etitate, sicut alij A
 horrendè à cond

desciuerit, & delectetur nunc turpitudin
 cata homines impellat, & Ecclesiam fil
 crudeliter persequatur. hinc est quod

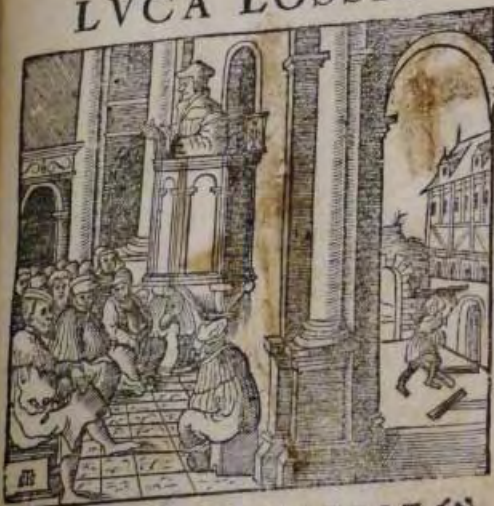
CATECHIS-
MVS, HOC EST,
CHRISTIANAE DOCTRI-
NAE METHODVS.

Item,

OBIECTIONES IN EVNDEM,
*una cum ueris & breuibus earum Solutionibus,
ordine certo & perspicuo insertae,*

AUCTORE

LVCA LOSSIO.

LIPSIÆ EXCVDEBAT
IOHANNES RHAMBAVVS

Anno

M. D. LIX.

Martinus Azpilcueta

**Enchiridion sive manuale
confessariorum et
poenitentium**

**Apud Georgium Fleischman,
Wirceburgum 1593**

Przed konserwacją

русская Публ. библ.

Ex 1/2 max
7/8 E

WBP
Spote

1528 sl.

P.P. Ber

Q. 1. n. 1.

XIV

Noviciatus
Vetus n. 1/2

6
10

2

ENCHIRIDION
SIVE

MANUALE
CONFESSARIORVM
ET POENITENTIVM.

Omnium pene dubiorum resolutionem edo-
plectens, quæ communiter in sacris con-
fessionibus occurrere solent circa peccata, res-
tutiones, absolutiones, censuras, & irregu-
laritates.

Auctore

MARTINO APPELCHEITA,
DOCTORE NAVARRO.

Ab auctore postremo recognitum, & paulo ante mortem
ab ipso, ut locupletatum nunc citationibus ad mar-
ginem relegendum, indicibus necessariis exornatum,
& quibusdam aliis accessionibus auctum, ut vide-
re illi pagina sequenti.

WIRCEBURGL

Apud GEORGIVM FLEISCHMAN.

Cum gratia & privilegio S. C. Majest.

M. D. XCIII

XCI

Caract. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.

**W trakcie prac
konserwatorskich**

HIRIDION
IVE

LE
ESS
NITENT

MENTENT
dilectionis resolutionem
et communiter in suis con-
suetudine solent circa peccata
sollicitudines, vigilas et longas

Andreas

U. FILICIVITA

OLL. A. 15.

no praeceptum, et in
videtur non rationem
et, tantum magis et
ante acceptationem an-
ticipat.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

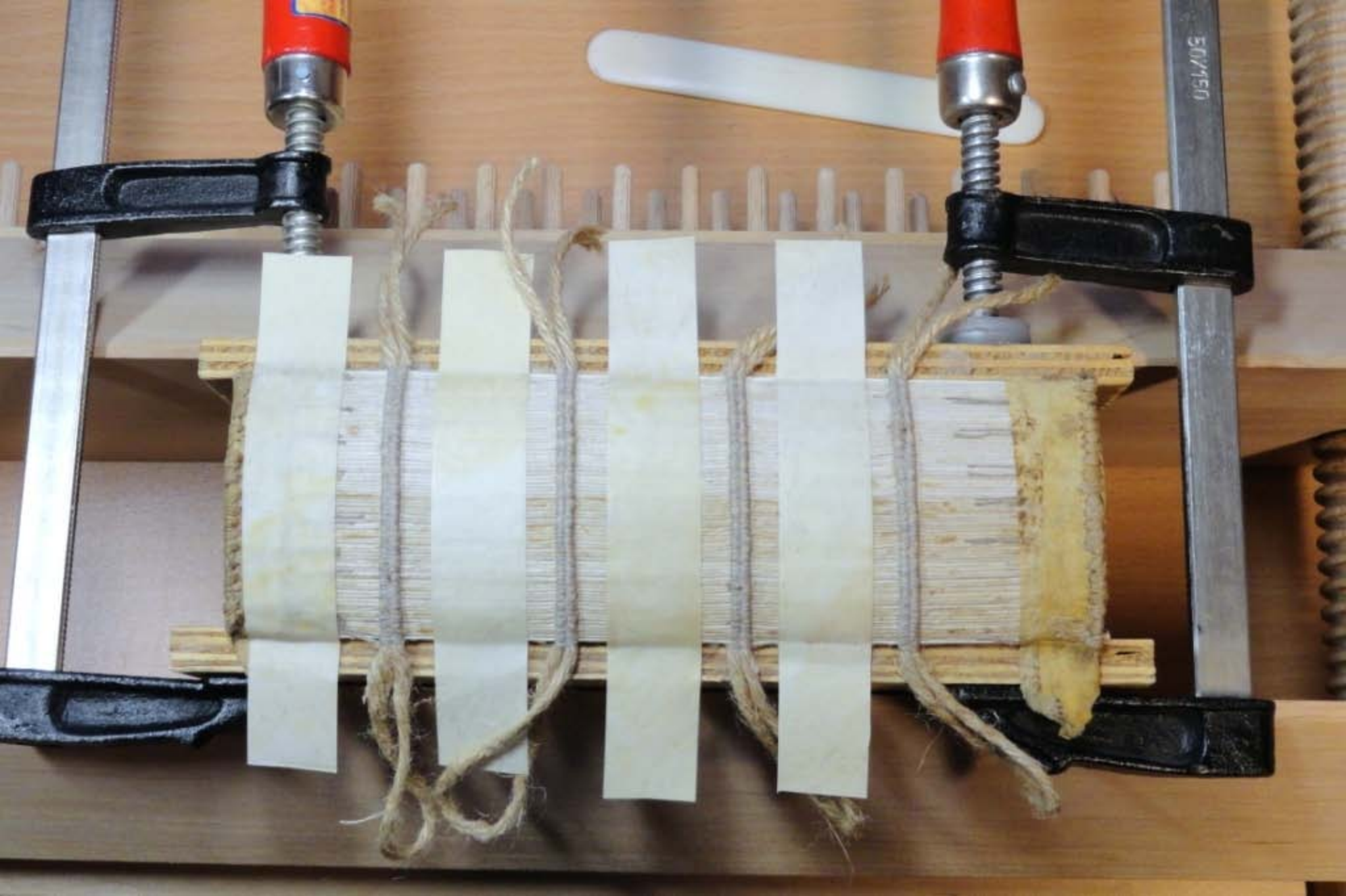
17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

17. 1. 1. 1. 1.

Po konserwacji

Justus Lipsius

**De Constantia
Manuductionis ad Stoicam
Philosophiam
Physiologiae stoicorum
Sapientiae et Litterarum**

**Officina Plantiniana,
Antwerpiae 1615, 1610, 1610, 1613**

Przed konserwacją

*Libro Bl. Martin. Andonij. Zeppan
Constantiæ off. 1579*

IUSTI LIPSI
DE CONSTANTIA

LIBRI DVO,

Qui alloquium præcipuè continent
in Publicis malis.

*Nunc edita Ultima editio. Exempta Leobergeris
& Legato ejusdem*

B. I. 2.

ANTVERPIÆ,
OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Viduam & Filios Io. Moreti.

M. DC. XV.

*Cum Privilegiis Casareo & duorum Regum
& Principum Belgarum.*

pendo, & artus artesq; li-
atiar, cui non sim ferendo?
q; viris (& eximios mul-
ta & alta relinquo: me-
um ego agam: sed
d turbant? Non qu-
videant: nec an v, qu-
us: quid refert in v: ta-
modò non indecora)
Nempe hoc ipsum
lus

inimus nunc aliquo-
mens ubique bona:
calamus titubavit,
enim ex iis, quibus I-
qui q; factis exerceri e-
Nec seculum hoc sati-
nullum umquam fe-
tatis. Quæ contenti-
Innia fecerint, cum
niâ pervolarint; qui
Socrate,* ἀεὶ γὰρ τοῦτο

**W trakcie prac
konserwatorskich**

IVSTI LIPSI
PHYSIOLOGIÆ
STOICORVM.
LIBRI TRES.

ANNÆO SENECAE, aliisque
scriptoribus illustrandis.

Editio secunda, & ab ætissima Auctoritate.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.

M. DC. X.

Cum Privilegio Cæsareo & ducum Regum.

Po konserwacji

Ad hunc librum habet Regium Privilegium
Impressum die 15. Julij 1565
IVSTI LIPSI
DE CONSTANTIA
LIBRI DVO,

Qui alloquium præcipue continent
in Publicis malis.

Nov. editio. Vltima editio. Exempta. Febr. 1565.
Ex Regio. ejusdem.

ANTVERPIÆ,
OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Viduam & Filios Io. Moreti.

M. DC. XV.

*Cum Privilegio Cæsario & duorum Regum
& Principum Belgarum.*

